רִיז בִּרְכַּת הַבְּשָׂמִים וְהַמֻּגְמָר. וּבוֹ ח׳ סְעִיפִים:

א (א) * [א]הַנִּכְנָס לַחֲנוּתוֹ שֶׁל בַּשָּׂם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִינֵי בְשָׂמִים, (ב) מְבָרֵךְ (ס) (ג) בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים, יָשַׁב שָׁם כָּל הַיּוֹם, אֵינוֹ מְבָרֵךְ (ד) אֶלָּא אַחַת. (ה) נִכְנָס וְיוֹצֵא נִכְנָס וְיוֹצֵא, מְבָרֵךְ עַל כָּל פַּעַם. [ב]וְדַוְקָא שֶׁלֹּא הָיָה דַּעְתּוֹ לַחֲזוֹר, אֲבָל (ו) הָיָה דַּעְתּוֹ (ג) לַחֲזוֹר (ז) לֹא יְבָרֵךְ: ב אֵין מְבָרְכִין עַל הָרֵיחַ אֶלָּא אִם כֵּן

א (א) * [א]הַנִּכְנָס לַחֲנוּתוֹ וְכוּ׳. וְאַף דִּבְסָעִיף ב׳ מְבֹאָר דְּבָעִינַן שֶׁיְּהֵא נַעֲשֶׂה הַבֹּשֶׂם לְהָרֵיחַ, וְזֶה הֲלֹא כְּבָר סְחוֹרָתוֹ בַּחֲנוּתוֹ רַק לְמִכֹּר, בֶּאֱמֶת גַּם בָּזֶה נִקְרָא עָשׂוּי לְהָרֵיחַ, דְּנִיחָא לֵיהּ שֶׁיָּרִיחוּ אֲנָשִׁים רֵיחַ הַבֹּשֶׂם וְיָבוֹאוּ לִקְנוֹת מִמֶּנּוּ [גְּמָרָא (נג.)]. וּלְפִי זֶה אִם מֻנָּחִים בְּשָׂמִים (ס) בְּחַדְרוֹ שֶׁל חֲנָנְיָנִי הַבֹּשֶׂם וְלֹא בַּחֲנוּתוֹ [דְּהַיְנוּ שֶׁאֵין מֻנָּחִים בְּפֶתַח בְּמָקוֹם שֶׁמְּצוּיִים יוֹצְאִים וְנִכְנָסִים] דְּהָתָם לֹא עֲבִידָא לְרֵיחָא, אָז אֲפִלּוּ אִם נִתְכַּוֵּן הַנִּכְנָס שָׁם לְהָרֵיחַ בָּהֶם אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, (ט) אִם לֹא שָׁנְטְלוּ בְּיָדוֹ לְהָרֵיחַ בּוֹ, אוֹתָהּ נְטִילָה מַשָּׁוֶה לוֹ עֲבִידָא לְרֵיחָא וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ: (ב) מְבָרֵךְ. יֵשׁ (ג) אוֹמְרִים דְּדַוְקָא בְּמִתְכַּוֵּן לְהָרֵיחַ, אֲבָל בְּאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן אֶלָּא שֶׁהָרֵיחַ בָּא מֵאֵלָיו וְנֶהֱנֶה מִזֶּה אֵינוֹ מְבָרֵךְ, (ד) [א]אֲבָל רַבִּים חוֹלְקִים עַל זֶה וּסְבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ אֵינוֹ מֵרִיחַ בְּמִתְכַּוֵּן, כֵּיוָן שֶׁהַבְּשָׂמִים נַעֲשִׂים כְּדֵי לְהָרֵיחַ בָּהֶם וְהוּא נֶהֱנֶה מְבָרֵךְ: (ג) בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים. מִשּׁוּם שֶׁמֻּנָּחִים שֶׁל בְּשָׂמִים נִמְצָאִים בּוֹ עֲצֵי וְעִשְׂבֵי בְּשָׂמִים לְפִיכָךְ מְבָרֵךְ מִינֵי בְשָׂמִים. וְלֹא דָּמֵי לָהָא דִּלְעֵיל סִימָן רט״ז סָעִיף י׳ דְּאִם הָיוּ לְפָנָיו עֲצֵי וְעִשְׂבֵי דְּמְבָרֵךְ עַל כָּל אֶחָד בְּרָכָה הָרְאוּיָה לוֹ, הָתָם מַיְרֵי שֶׁמְּבִיאִין לְפָנָיו שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה מִינִים וְנוֹטֵל בְּיָדוֹ מִכָּל מִין בִּפְנֵי עַצְמוֹ לַהֲרִיחוֹ, לְפִיכָךְ מְבָרֵךְ אַכָּל מִין בִּפְנֵי עַצְמוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא שֶׁאֵינוֹ נוֹטֵל בְּיָדוֹ שׁוּם בֹּשֶׂם אֶלָּא כְּשֶׁנִּכְנָס עוֹלָה לוֹ רֵיחַ מִן כַּמָּה מִינֵי בְשָׂמִים כְּאַחַת, לְפִיכָךְ מְבָרֵךְ בְּרָכָה כּוֹלֶלֶת [אֲחֲרוֹנִים]: (ד) אֶלָּא אַחַת. וְלֹא נִפְקָא מִינָהּ בְּזֶה (ה) אִם הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ אוֹ לֹא, כֵּיוָן שֶׁהָרֵיחַ עוֹלֶה לוֹ תָּדִיר כָּל זְמַן שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בַּחֲנוּתוֹ. [ב]וּבַעַל הַחֲנוּת גּוּפֵיהּ נָמֵי (ו) פַּעַם רִאשׁוֹן שֶׁבָּכָל יוֹם שֶׁנִּכְנָס לַחֲנוּתוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו לְפִי שֶׁנֶּהֱנָה מֵרֵיחַ, וְתוּ לֹא, וַאֲפִלּוּ נִכְנָס וְיוֹצֵא, דְּהָא דַּעְתּוֹ לַחֲזוֹר שׁוּב לַחֲנוּתוֹ וּכְדִלְקַמָּיֵה, (ז) וְיֵשׁ אַחֲרוֹנִים שֶׁפּוֹסְקִין בְּפַעַם רִאשׁוֹן שֶׁנִּכְנָס לַחֲנוּתוֹ אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְעַל כֵּן טוֹב שֶׁיְּכַוֵּן לְהָרֵיחַ וְאָז לְכָלֵי עָלְמָא יִהְיֶה צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּפַעַם רִאשׁוֹן: (ה) נִכְנָס וְיוֹצֵא וְכוּ׳. וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהָלַךְ לַחֲנוּת שֶׁל בֹּשֶׂם אַחֵר (ס) בְּוַדַּאי צָרִיךְ לְבָרֵךְ שָׁם פַּעַם אַחֶרֶת. (ו) הָיָה דַּעְתּוֹ לַחֲזוֹר. וְדַוְקָא כְּשֶׁהָיָה (ט) דַּעְתּוֹ לַחֲזוֹר מִיָּד. אֲבָל בְּשָׂמִים שֶׁמֻּנָּחִים עַל הַשֻּׁלְחָן לְהָרֵיחַ בָּהֶם, אִם נוֹטְלוֹ פַּעַם אֶחָד לְהָרֵיחַ בּוֹ וּמְבָרֵךְ עָלָיו וְחוֹזֵר וּמַנִּיחוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן, (י) אִם הָיָה דַּעְתּוֹ לַחֲזוֹר וּלְהָרֵיחַ בּוֹ אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם כְּשֶׁחוֹזֵר וּמֵרִיחַ בָּהֶם, וַאֲפִלּוּ יָצָא מִבֵּיתוֹ וְדַעְתּוֹ לַחֲזוֹר מִיָּד (יא) אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, כֵּיוָן שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ מִתְּחִלָּה לְהָרֵיחַ בָּהֶם בְּכָל שָׁעָה, וְאִם הָלַךְ לַעֲסָקָיו אוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, הֲוֵי הֶפְסֵק וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ שֵׁנִית: (ז) לֹא יְבָרֵךְ. וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁחוֹזֵר וּמֵרִיחַ (יב) בְּבָשָׂמִים

בַּאֵר הַיטֵב

א (ס) בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים. דַּוְקָא אִם נִתְכַּוֵּן לְהָרֵיחַ, אֲבָל אִם לֹא נִתְכַּוֵּן לְהָרֵיחַ פְּטוּר, וּמְשׁוּם הָכִי נִיחָא דְּלֹא אָמַר הַמּוֹכֵר בְּשָׂמִים חַיָּב לְבָרֵךְ בְּכָל פַּעַם שֶׁעוֹסֵק בָּהֶם, אֶלָּא וַדַּאי דְּפָטוּר כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּן לְהָרֵיחַ וְהָרֵיחַ אֵתֵי מִפֵּילְא. ט״ז (סק״א). אִם מֻנָּחִים בְּחַדְרוֹ וְאֵינוֹ בַּחֲנוּת אֵינוֹ מְבָרֵךְ אֲפִלּוּ כַּוָּנָתוֹ לְהָרֵיחַ, כֵּיוָן שֶׁהַבְּשָׂמִים לֹא נַעֲשׂוּ שָׁם לְהָרֵיחַ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ב) לְחַזֵּר. נִרְאֶה לִי דְּוַקָּא שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ לַחֲזוֹר לְאַלְתַּר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ג) לֹא יְבָרֵךְ. וְאִם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) הַנִּכְנָס לַחֲנוּתוֹ וְכוּ׳. עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) שֶׁדַּעְתּוֹ דְּהוּא הַדִּין אַפְטֵי״ק, וּבְקִצּוּר שֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּמִסְבָּרֶת (סי׳ נח סק״ז) כָּתַב לְתַמַּהּ דִּבְרֵית שֶׁל רְפוּאוֹת שֶׁאָדָם בָּרִיא אֵינוֹ קוֹנֶה, וְחוֹלֶה בְּלָאו הָכִי קוֹנֶה סַמֵּי הָרְפוּאוֹת, אֶפְשָׁר דְּלֹא שַׁיְּךְ הַאי סְבָרָא דְּנִיחָא לֵיהּ דְּנִירְחוּ אֲיֻנְשֵׁי וְנֵיתֵי וְיִרְוַחוּן מִמֵּיהּ, עַיֵּן שָׁם. וּבְאֵמֶת אֵינוֹ מַכְרִיחַ סְבָרָתוֹ, דְּגַם כֵּן נִיחָא לְהוּ דְּנִירְחוּ מִבַּחוּץ וְיֵדְעוּ שֶׁשָּׁם יֵשׁ אַפְטֵי״ק, אַךְ מִצַּד אַחֵר יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק עַיֵּן לְקַמָּן בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל אֶלָּא רֵיחַ וְכוּ׳, וְגַם יֵשׁ לְצָרֵף לָזֶה דַּעַת הַט״ז (סק״א) הֵיכָא שֶׁאֵין מְכַוְּנִין לְהָרֵיחַ:

בַּאוּר הֲלָכָה

א * הַנִּכְנָס לַחֲנוּתוֹ וְכוּ׳. עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) שֶׁדַּעְתּוֹ דְּהוּא הַדִּין אַפְטֵי״ק, וּבְקִצּוּר שֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּמִסְבָּרֶת (סי׳ נח סק״ז) כָּתַב לְתַמַּהּ דִּבְרֵית שֶׁל רְפוּאוֹת שֶׁאָדָם בָּרִיא אֵינוֹ קוֹנֶה, וְחוֹלֶה בְּלָאו הָכִי קוֹנֶה סַמֵּי הָרְפוּאוֹת, אֶפְשָׁר דְּלֹא שַׁיְּךְ הַאי סְבָרָא דְּנִיחָא לֵיהּ דְּנִירְחוּ אֲיֻנְשֵׁי וְנֵיתֵי וְיִרְוַחוּן מִמֵּיהּ, עַיֵּן שָׁם. וּבְאֵמֶת אֵינוֹ מַכְרִיחַ סְבָרָתוֹ, דְּגַם כֵּן נִיחָא לְהוּ דְּנִירְחוּ מִבַּחוּץ וְיֵדְעוּ שֶׁשָּׁם יֵשׁ אַפְטֵי״ק, אַךְ מִצַּד אַחֵר יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק עַיֵּן לְקַמָּן בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל אֶלָּא רֵיחַ וְכוּ׳, וְגַם יֵשׁ לְצָרֵף לָזֶה דַּעַת הַט״ז (סק״א) הֵיכָא שֶׁאֵין מְכַוְּנִין לְהָרֵיחַ:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) עַיֵּן שָׁם. וּפְשׁוּט דְּכַוָּנָתוֹ הוּא כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה דְּאַיְרֵי בְּחַדְרוֹ שֶׁל חֲנָנְיָנִי הַמְחֻזִּיק הַבְּשָׂמִים לִסְחוֹרָה דְּהַיְנוּ לְהוֹצִיאָם אַחַר כָּךְ לַחֲנוּתוֹ לִמְכֹּרָם, דְּאִי מֵירֵי בְּבַעַל הַבַּיִת הַמַּחְזִיק בְּשָׂמִים בְּחַדְרוֹ כְּדֵי לַהֲנוֹת מֵרֵיחָם, דְּאָז בְּוַדַּאי אַף עַל גַּב דְּאֵינוֹ חֲנוּת וְלֹא שַׁיְּךְ בָּזֶה דְּנִיחָא לֵיהּ דְּנִירְחֵי אֵינְשֵׁי אַפְלוּ הָכִי אִם נִכְנַס אָדָם אֶחָד בְּבֵיתוֹ וּמֵרִיחַ בְּוַדַּאי צָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו, כֵּיוָן שֶׁבְּשָׂמִים אֵלּוּ נַעֲשׂוּ לְרֵיחַ עַל כָּל פָּנִים, וְכַדְמוֹכַח בַּשַּׁ״ס (נג.) מַהָא דְּמַהֲלֵךְ חוּץ לְכָרְךְ וּמֵהָא דְּמְבָרְכִי שַׁבָּתוֹת בִּטְבֶרְיָא עַיֵּן שָׁם, וְלֹא בְּעֵינָן הָאי סְבָרָא דְּלֹא נִיחָא לֵיהּ דְּנִירְחֵי אֵינְשֵׁי אֶלָּא גַּבֵּי חֲנָנְיָנִי, דְּהַהוּא גַּבְרָא לֹא קָנָה הַבְּשָׂמִים כְּדֵי שֶׁיָּרִיחוּ אֶלָּא לִסְחוֹרָה, וּמְשׁוּם הָכִי בְּעֵי הַגְּמָרָא לִסְבָרָא דְּנִיחָא לֵיהּ דְּנִירְחֵי אֵינְשֵׁי, וּמְשׁוּם דְּאִי לָאו הָכִי הֲוֵי לֵיהּ כְּדָבָר שֶׁאֵין עֲשׂוּי לְהָרֵיחַ שֶׁאֵין מְכָרְכִין עָלָיו: (ב) פְּרֵי מִגְדִּים (משא״ז סק״א) וְדָרְךְ הַחַיִּים (ברכת הריח ס״ח). וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין בַּעַל הַבֹּשֶׂם גּוּפֵיהּ כְּשֶׁהַבְּשָׂמִים עַדַיִן מֻנָּחִים בְּחַדְרוֹ אִם לוֹקְחָם בְּיָדוֹ כְּדֵי לְהָרֵיחַ בָּהֶם דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ דְּהָא יֵחַד אוֹתָם כְּעֵת לְרֵיחַ, וְלֹא נִפְקְלוּ בְּמַה שֶׁהֲבִיאִם מִתְּחִלָּה לְסִחוֹרָה אֶלָּא לְעִנְיַן לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם כְּשֶׁהֲרֵיחַ עוֹלֶה מֵאֲלֵיהֶם, וְלֹא בְּאִפָּן זֶה: (ג) כֵּן כָּתַב הַט״ז (סק״א) (וְשָׁמָן) [וּמַעֲשָׂה] רוֹקֵחַ (פ״ט ס״ה) וְכֵן מִצְדַּד בְּעוֹלַת תָּמִיד (סק״א) עַיֵּן שָׁם, וְכֵן הָעִתִּיק הַחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל סא ס״א) וְהַיָּד הַקְּטַנָּה (פ״ו ה״ה): (ד) הַבֵּ״ח (ס״א) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״א) וּבְיֹת מֵאִיר וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״א) בְּשֵׁם שְׁרֵרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי׳ שלו הגב״י סק״ט) וְכֵן הַסְּכִים בְּסִפֶּר יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סי׳ רטז סק״א) וּבְרָכָה הַחַיִּים (שם ס״א) [וּמַה שֶּׁהוֹכִיחוּ מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סי׳ רטז) בְּסָעִיף קָטָן ה׳ לֹאו רְאָיָה הִיא לְפִי מַה שֶּׁאֲבָאֵר לְמַעְלָה (סי׳ רטז בי״ה ד״ה ולא נתכוין) עַיֵּן שָׁם]. וְכִתְבוּ דְּלֹא דָּמֵי לָהָא דְּלִעֵיל סִימָן רט״ז סָעִיף ב׳, דְּהָתָם שֶׁהוּא פְּרִי וְעִקָּרוֹ לֹאו לְרֵיחָא, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נְטָלוֹ בְּיָדוֹ כְּדֵי לְהָרֵיחַ בּוֹ לֹא חֲשִׁיבָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא בִּבְשָׂמִים גְּמוּרִים דְּעוֹמְדִים רַק לְרֵיחַ כֵּיוָן שֶׁמְּעֻלִּים (סי׳ ג) רֵיחַ טוֹב וְנֶהֱנֶה מֵהָרֵיחַ סָגֵי. [וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מִהָּרֹא״ש שֶׁפָּרַק אֵלּוּ דְּבָרִים (סי׳ ג) דְּקַמְקְשָׁה מֵהֶהִיא דְּאָתְרוֹג עַל הָא דִּבְשָׂמִים שֶׁל מַתָּים, וְתֵירוּץ לֵיהּ דְּלֹא נִתְכַּוֵּן לְהָרֵיחַ, אֶלָּא וַדַּאי מִלְּפִי הַסִּלְקָא דַּעְתָּךְ דְּלֹא בָּעֵינַן שֶׁיִּהְיֶה עֲבִידָא לְרֵיחַ כֵּיוָן שֶׁמְּעֻלִּים (סי׳ ג) מְבָרֵךְ עָלָיו בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים וְהַמֻּגְמָר. וּבוֹ ח׳ סְעִיפִים: א (א) * [א]הַנִּכְנָס לַחֲנוּתוֹ שֶׁל בַּשָּׂם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִינֵי בְשָׂמִים, (ב) מְבָרֵךְ (ס) (ג) בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים, יָשַׁב שָׁם כָּל הַיּוֹם, אֵינוֹ מְבָרֵךְ (ד) אֶלָּא אַחַת. (ה) נִכְנָס וְיוֹצֵא נִכְנָס וְיוֹצֵא, מְבָרֵךְ עַל כָּל פַּעַם. [ב]וְדַוְקָא שֶׁלֹּא הָיָה דַּעְתּוֹ לַחֲזוֹר, אֲבָל (ו) הָיָה דַּעְתּוֹ (ג) לַחֲזוֹר (ז) לֹא יְבָרֵךְ: ב אֵין מְבָרְכִין עַל הָרֵיחַ אֶלָּא אִם כֵּן

א בְּרָכוֹת נ״ג (ע״א). ב טוּר וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ח סי׳ קפח) בְּשֵׁם ר״מ מֵרוֹטֶנְבּוּרְג.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַבְּשָׂמִים סִימָן רִיז

נַעֲשָׂה לְהָרִיחַ, [ג]הִלְכָךְ אֵין מְבָרְכִין עַל בְּשָׂמִים [ד]הַנּוֹתְנִים לְמַעְלָה מֵהַמִּטָּה, שֶׁאֵינָם אֶלָּא לְהַעֲבִיר סִרְחוֹנוֹ שֶׁל מֵת, אֲבָל (ח) נוֹתְנִים לְמִטָּה מְבָרְכִין, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר (ט) לִכְבוֹד הַחַיִּים הֵם עֲשׂוּיִים. [ה]וְכֵן אֵין מְבָרְכִין (י) * עַל בְּשָׂמִים * שֶׁל בֵּית הַכִּסֵּא, וְלֹא עַל שֶׁמֶן (יא) הָעֲשׂוּי לְהַעֲבִיר אֶת הַזֵּהָמָא: ג (יב) [ו]מַגְמָר שֶׁמְּגַמְּרִין בּוֹ אֶת הַכֵּלִים (יג) אֵין מְבָרְכִין עָלָיו, (יד) לְפִי שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה לְהָרִיחַ בְּעַצְמוֹ שֶׁל מַגְמָר אֶלָּא כְּדֵי לִתֵּן רֵיחַ בַּכֵּלִים, [ו]וְכֵן (ז) הַמְּרִיחַ בְּכֵלִים שֶׁהֵם מַגְמָרִים אֵינוֹ מְבָרֵךְ, לְפִי שֶׁאֵין [לוֹ] עִקָּר, (טו) * אֶלָּא רֵיחַ בְּלֹא עִקָּר: ד [ח]בְּשָׂמִים (ה) [ה] (טז) שֶׁל עֲרָוָה, כְּגוֹן [ט]קֻפָּה שֶׁל בְּשָׂמִים (יז) תְּלוּיִי (ו) [ו] בְּצַוָּארָהּ אוֹ אוֹחֶזֶת

ג שם בְּמִשְׁנָה נ"א (ע"ב). ד ירושלמי שם (פ"ח ה"י). ה שם בְּבָלִי נ"ג (ע"א). ו מִהָא דְּטָבְרָיָא וְצִפּוֹרִי שָׁם. ז רַמְב"ם סוֹף פֶּרֶק ט' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ח). ח שם. ט הַרְבֵּה דְּרָשׁוּ אַבּוּדְרָהֶם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד [ה] שֶׁל עֲרָוָה. עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיִן בְּאֶלְיָה רַבָּה (סק"י) שֶׁיֵּשׁ לְאָסֹר אֲפִלּוּ בִּפְנוּיָה, וְכֵן כָּתַב מַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"א) בְּשֵׁם מוֹר וּקְצִיעָה עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּרִכֵּי יוֹסֵף (סק"ג) אֲפִלּוּ שֶׁל אִשְׁתּוֹ נִדָּה אָסוּר, אַף שֶׁהַתּוֹרָה הַעִידָה (שיר השירים ד ג) 'סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים' מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְהִתְרַחֵק כו', וְסִימָן לַדָּבָר סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים דְּצָרִיךְ עָלָיו, הֵם עוֹשִׂים בְּרָכָה לְבַשָּׂלָה. ט"ז (סק"ב) עַיֵּן שָׁם: ד (ה) שֶׁל עֲרָוָה. דַּוְקָא שֶׁל עֲרָוָה, אֲבָל שֶׁל פְּנוּיָה מְבָרְכִין. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) עַיֵּן שָׁם: (ו) בְּצַוָּארָהּ. הוּא הַדִּין אִם הִסִּירָה מִשָּׁם וְהִנִּיחָה, אָסוּר. ט"ז (סק"ג) עַיֵּן שָׁם. וּכְשֶׁיְּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ג) כָּתַב דְּאֲפִלּוּ הַבְּשָׂמִים הֵם עַל הָאִשָּׁה, כָּל שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עַצְמוֹ אֶל הָאִשָּׁה וְהַבְּשָׂמִים נָתְנוּ רֵיחַ מְבָרֵךְ עַל הָרֵיחַ, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הַיטֵב

בְּשַׂחוֹרֵר מֵרִיחַ בְּבָשָׂמִים אֲחֵרִים, צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג): ג (ז) הַמְּרִיחַ בְּכֵלִים. וּקְצָת בַּעֲלֵי בָּתִּים שֶׁאֵין לָהֶם בְּשָׂמִים לְהִתְבַּדָּלָה רַק הַכֵּלִים שֶׁדּוֹכִים בּוֹ הַבְּשָׂמִים וַיֵּשׁ לוֹ רֵיחַ וּמְבָרְכִין עָלָיו, הֵם עוֹשִׂים בְּרָכָה לְבַשָּׂלָה. ט"ז (סק"ב) עַיֵּן שָׁם: ד (ה) שֶׁל עֲרָוָה. דַּוְקָא שֶׁל עֲרָוָה, אֲבָל שֶׁל פְּנוּיָה מְבָרְכִין. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) עַיֵּן שָׁם: (ו) בְּצַוָּארָהּ. הוּא הַדִּין אִם הִסִּירָה מִשָּׁם וְהִנִּיחָה, אָסוּר. ט"ז (סק"ג) עַיֵּן שָׁם. וּכְשֶׁיְּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ג) כָּתַב דְּאֲפִלּוּ הַבְּשָׂמִים הֵם עַל הָאִשָּׁה, כָּל שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עַצְמוֹ אֶל הָאִשָּׁה וְהַבְּשָׂמִים נָתְנוּ רֵיחַ מְבָרֵךְ עַל הָרֵיחַ, עַיֵּן שָׁם:

בְּאוּר הֲלָכָה

ב * עַל בְּשָׂמִים וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"י) בְּמֶה שֶׁכָּתַב אִם הוֹלֵךְ אֶדֶם וְכוּ'. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ד) שֶׁמִּסְתַּפֵּק אוּלַי הַדָּבָר דּוֹמֶה לְרֵיחַ (רָע) שֶׁאֵין לוֹ עִקָּר כְּשֶׁמְּרִיחַ מֵרָחוֹק, וְגַם אוּלַי מוֹעִיל הָסֵפֶק מְחִיצָה. לַעֲנִיוּת דַּעְתִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן, וְרֵיאָיָה מֵהָא דְּאָמְרִינַן (נג.) הַמְהַלֵּךְ מְחוּץ לַדֶּרֶךְ וְהֵרִיחַ רֵיחַ אִם רֹב יִשְׂרָאֵל מִבְּרֵךְ עַיֵּן שָׁם, אוּלַי אֶצֶל אֶחָד הָיְתָה פְּתוּחָה, וְגַם אֵין מְחַלְּקִין בְּזֶה אִם עוֹמֵד לְסָמוּךְ לַדֶּרֶךְ אוֹ רָחוֹק:

* שֶׁל בֵּית הַכִּסֵּא. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (שם) דַּאֲפִלּוּ מִתְכַּוֵּן לְהָרִיחַ אֵינוֹ מְבָרֵךְ. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"א) שֶׁמְּצַדֵּד דַּאֲפִלּוּ נוֹטְלוֹ כְּדֵי לְהָרִיחַ נְמִי לֹא יוֹכַל לְבָרֵךְ, וְעַיֵּן בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (ס"ק טז) שֶׁהַבָּאנוּ רְאָיָה לָזֶה. וְנִתְפַּיֵּק הַפְּרִי מְגַדִּים בְּעִנְיַן זֶה, וְהוּא, דְּאַף עַל גַּב דְּגַבֵּי אֶתְרוֹג נְמִי לָאו לְרֵיחַ קָאֵי וַאֲפִלּוּ הָכִי אִם מְרֵיחַ מְבָרֵךְ כְּדְאִיתָא בְּרֹאשׁ ז' סְעִיף ב', הָתָם כֵּיוָן דְּנוֹטְלוֹ לְהָרִיחַ הֲרֵי קָאֵי שְׁפִיר לְרֵיחַ [אֲלָא דְּכָל זְמַן שֶׁאֵינוֹ נוֹטְלוֹ לְרֵיחַ מִסְתָּמָא רֹב תַּשְׁמִישׁוֹ לַאֲכִילָה כְּדִמּוּכָח בְּתוֹסְפוֹת (מג.) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְעַל הַהֲדַס וּבְחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ"א שָׁם (שם ד"ה מתיב)], מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּאַף עַל פִּי שֶׁנּוֹטְלוֹ לְהָרִיחַ וּמֵרִיחַ אַף עַל פִּי כֵן אֵינוֹ עוֹמֵד גַּם כְּעֵת לְרֵיחַ אֶלָּא לְהַעֲבִיר הַפֶּרְחוֹן:

ג * אֶלָּא רֵיחַ בְּלֹא עִקָּר. נִרְאֶה לִי דִּלְפִי זֶה גַּם בְּבֵית הַבְּשָׂמִים אֵין מְבָרְכִין אֶלָּא אִם כֵּן הַבְּשָׂמִים גְּלוּיִין וּמְרִיחִין, אֲבָל אִם הַבְּשָׂמִים מְגֻנָּזִים בִּצְלוֹחִיּוֹת וְהֵם סְתוּמוֹת שֶׁאֵין הָרֵיחַ בּוֹקֵעַ מִתּוֹ, אֶלָּא שֶׁמְּרִיחַ בְּבֵית מְחֻמֶּת שֶׁפּוֹתְחִין אוֹתָם בְּכָל שָׁעָה וְהָרֵיחַ בּוֹקֵעַ וְעוֹלֶה וְנִמְצָא בְּהֶמְשֵׁךְ הַיּוֹם הַבַּיִת נִמְלָא רֵיחַ, בִּכְגוֹן זֶה אֵין (כד) שֶׁאֵין לָהֶם בְּשָׂמִים לְהָרִיחַ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת קֹדֶשׁ וְנוֹטְלִין מְדוּכָה בָּהּ רֵיחַ וּמְרִיחִין וּמְבָרְכִין, בָּרְכָתָן לְבַשָּׂלָה הוּא, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב כָּאן, שֶׁהֵיא רֵיחַ שֶׁאֵין לוֹ עִקָּר: ד (טז) שֶׁל עֲרָוָה. פֵּרוּשׁ שֶׁל אִשָּׁה שֶׁהִיא עֲרָוָה עָלָיו, אֲבָל בִּפְנוּיָה אֲפִלּוּ דְּמַתְּר [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י)], אֲבָל כַּמָּה אַחֲרוֹנִים מַחְמִירִין (כה) דַּאֲפִלּוּ בִּפְנוּיָה אָסוּר, דְּעַל יְדֵי זֶה יָבֹא לִידֵי הִרְהוּר. וְכָל זֶה אֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵינָהּ נִדָּה, וּבְתוּלוֹת שָׁלְנוּ שֶׁסְּתָמָן בְּחֶזְקַת נִדּוֹת הֵם שֶׁאֵינָן טוֹבְלוֹת לְנִדּוּתָן, (כו) אָסוּר לְכָלֵי עַלְמָא דִּכְלַל עֲרָיוֹת הֵן. וְכָתַב בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ה) בְּשֵׁם הַבְּרָכֵי יוֹסֵף דַּאֲפִלּוּ בְּבָשָׂמִים שֶׁל אִשְׁתּוֹ נִדָּה אָסוּר לְהָרִיחַ: (יז) תְּלוּיִי בְּצַוָּארָהּ. (מ) יֵשׁ מַאֲחָרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ דְּלֹאו דַּוְקָא בְּשֶׁהוּא תְּלוּי בְּצַוָּארָהּ אֶלָּא

(יג) וְלֹא דָּמֵי לְהָא דְּסִימָן קע"ח (ס"ב) דִּבְדָבָרִים שֶׁאֵין טְעוּנִים בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה אִם רַק שְׁנָה מְקוֹמוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ וַאֲפִלּוּ הָיָה בְּדַעְתּוֹ לַחֲזֹר, שְׁאנֵי הָתָם דְּחֻפַּר מַעֲשֶׂה [כְּלוֹמַר שֶׁצָּרִיךְ מֶחֱדָשׁ לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה דְּהֵיינוּ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת], מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּאֵינוֹ מְחַפֵּר מַעֲשֶׂה שֶׁהָכֵן בְּשִׁנּוּיָם הָרֵיחַ בָּא מֵעַצְמוֹ, וְלִכְאִי רַק אִם לֹא סִלֵּק בְּדַעְתּוֹ דְּהֵיינוּ שֶׁדַּבְּקוּ לְחֹזֶר, סְגִי [מָגֵן אַבְרָהָם (שם)]: ב (יד) וְכֵן הוּא לְשׁוֹן הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"ח ה"י) עַיֵּן שָׁם, וְכֹל שֶׁהַבְּשָׂמִים בְּמִשָּׁה בְּרֹאדֵי נַעֲשָׂה לְהַעֲבִיר הַפֶּרְחוֹן, עַיֵּן גְּרֶסֶת הָרוֹקֵחַ (סר' שמב): (מו) דִּבְעָלִים גּוּפֵיהוּ בְּרֹאדֵי אֵינָם יְכוֹלִים לְבָרֵךְ שָׁם דְּהַמָּקוֹם מְטַנֵּף, וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה על בשמים). וַאֲפִלּוּ הַבְּעָלִים בְּעֵת שְׁמַכְנִיסִים הַבְּשָׂמִים בְּבֵית לְהוֹלִיכָם לְבֵית הַבַּשָּׂא, גַּם כֵּן אֵינָם צְרִיכִים לְבָרֵךְ, דְּהָא אֵינָם עֲשׂוּיִים לְרֵיחַ, וְכֵן מַשְׁמַע מִרַּשׁ"י (נג. ד"ה בשמים) [פְּרִי מְגַדִּים (שם)]: (מז) כֵּן כָּתַב בְּהָרֵיָא בְּשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת פֶּרֶק אֵלּוּ דְּבָרִים (נג. ד"ה ואסיקנא), וְכֵן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סר' רסז סק"א) [וְהַגְּרַ"א (שם ס"ק)]. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (שם) שֶׁמְּצַדֵּד דְּהָנָה אֲפִלּוּ נוֹטֵל אָדָם אֶחָד לְהָרִיחַ בּוֹ נְמִי אֵינוֹ מְבָרֵךְ, וְנִרְאֶה מֵאִתְרוֹג דְּגַם כֵּן סְתָמָא לֹא לְרֵיחַ קָאֵי וַאֲפִלּוּ הָכִי אִם נוֹטְלוֹ כְּדֵי לְהָרִיחַ מְבָרֵךְ, מִשּׁוּם דְּהָנָה נַעֲשָׂה לְכַתְּחִלָּה בְּפֹרוּשׁ לְהַעֲבִיר הַפֶּרְחוֹן וְלֹא לְהָרִיחַ גָּרַע טְפֵי, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא בְּרִירָא לֵיהּ כָּל כָּךְ דְּכָרֵב זֶה עַיִן שָׁם, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן רצ"ו סְעִיף ו' וְרצ"ז סְעִיף ב' וּמַשְׁמַע דְּאֵינוֹ מְבָרֵךְ: (יז) בַּ"ח (סק"ב) לְפוֹרֵשׁ הָרַמְבַּ"ם (פ"ט ה"ח): (יח) רַשׁ"י (שם ד"ה ושמן) וְהַמְפָרְקְשִׁים: (יט) וְאִם מִתְבַּוֵּן בְּסִיכָתוֹ לְהַעֲבִיר הַזֵּהָמָא וְגַם לְהָרִיחַ, מִסְתַּפֵּק הַפְּרִי מְגַדִּים (שם) עַיֵּן שָׁם: (כ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) לְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת בְּפֶרֶק כֵּיצַד מְבָרְכִין (מג: ד"ה אין) וְכֵן מַשְׁמַע מִסְּתִימַת כָּל הַפּוֹסְקִים, וְדִלְא כְּרַשׁ"י (נג. ד"ה אין מברכין), וְכֵן כָּתַב

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah